

APLICATIU
GUIA DOCENT
PROVISIONAL

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Guia docent
Titulacions de Grau i de Màster

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Història de la Comunicació
Codi	103025
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	1r curs. 1r semestre
Horari	<i>(link a la pàgina web del centre o titulació)</i>
Lloc on s'imparteix	<i>Facultat o Escola (l'aula apareixerà als horaris)</i>
Llengües	Català, Castellà

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Josep Maria Perceval Verde
Departament	Periodisme i Ciències de la Comunicació
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	307
Telèfon (*)	935811942
e-mail	josepmaria.perceval@uab.cat
Horari d'atenció	A determinar

2. Equip docent

Nom professor/a	Ramón Sala
Departament	Periodisme i Ciències de la Comunicació
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	017
Telèfon (*)	933019807
e-mail	ramon.sala@uab.cat
Horari de tutories	A determinar

Nom professor/a	Núria Simelio Solà
Departament	Periodisme i Ciències de la Comunicació
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	307
Telèfon (*)	935181942
e-mail	nuria.simelio.sola@uab.cat
Horari de tutories	
Nom professor/a	Jordi Ibarz
Departament	Periodisme i Ciències de la Comunicació
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	019
Telèfon (*)	
e-mail	Jordi.ibarz@uab.es
Horari de tutories	A determinar
Nom professor/a	Pedro Molina
Departament	Periodisme i Ciències de la Comunicació
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	121
Telèfon (*)	935811194
e-mail	pedro.molina@uab.es
Horari de tutories	A determinar
Nom professor/a	Carles Figuerola
Departament	Periodisme i Ciències de la Comunicació
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	121
Telèfon (*)	935811194
e-mail	carles.figueroles@uab.cat
Horari de tutories	A determinar

3.- Prerequisits

(prerequisits oficials i/o coneixements necessaris per a seguir correctament l'assignatura)

A les assignatures de primer es podria incloure informació sobre els coneixements mínims necessaris per a cursar l'assignatura, com a consells sobre quins temes repassar

No es requereixen coneixements específics diferents dels que s'assoleixen després de cursar el batxillerat

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

L'assignatura es realitza a primer curs durant el primer semestre i pertany al bloc formatiu de "Comunicació".

A partir d'aquesta assignatura l'estudiant assolirà objectius fonamentals del grau de periodisme: Demostrar que té un coneixement bàsic de la dinàmica actual del món que li permetin emmarcar la informació d'actualitat en el seu context.

Reunir i relacionar dades pròpies de l'activitat periodística que incloguin una reflexió sobre temes rellevants de tota mena per interpretar i difondre a la societat.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència	CE1.1 Identificar els fonaments de la història de la comunicació
Resultats d'aprenentatge	
CompetènciaCE3 Identificar les tradicions periodístiques contemporànies catalana, espanyola i internacional, i les seves modalitats d'expressió específiques, així com la seva evolució històrica i les teories i conceptes que les estudien.
Resultats d'aprenentatge	Explicar l'evolució de les tradicions periodístiques contemporànies internacionals
Competència	CT2. Aplicar el coneixement científic amb rigor
Resultats d'aprenentatge	
Competència	CG3. <i>Respectar la diversitat i pluralitat d'idees, persones i situacions</i>

6.- Continguts de l'assignatura

Tema 1

Comunicación oral-gestual

Explicación de la comunicación en las sociedades ágrafas. Gramáticas del tótem y el tabú, organización de la comunicación en las sociedades animistas y primeras manifestaciones icónicas. El cuerpo como soporte de comunicación (trabajo sobre el cuerpo de forma permanente – tatuaje, incisiones... - y temporal – maquillaje, vestidos, gestualidad consensuada -. Continuidad de esta comunicación oral-gestual hasta la actualidad.

Tema 2

Escritura

Nacimiento, desarrollo y debates en torno a la escritura. Precedentes y tentativas de clasificación de los distintos sistemas de escritura: del pictograma a la fonetización. Efectos

e impacto de la escritura en la organización social, económica y cultural. La importancia del soporte y las herramientas. La invención del *libro*. La credibilidad del escrito. La escritura como arte. Monasterios y copistas. Consecuencias de la alfabetización. Escritura y modelo aristotélico de pensamiento. La escritura como atributo del poder. Mujeres y escritura: tejer y escribir. Sociedades sin escritura.

Tema 3

Imprenta

La originalidad y las diferencias del invento de Gutenberg y sus tipos móviles. La expansión del libro desde los incunables a la formación de las grandes bibliotecas. La periodización de la noticia: de los avisos a las gacetas y diarios. La nueva sociabilidad individual: la corte, el salón y el café; la impresión de textos y su influencia social; sistemas de propaganda, publicidad monárquica y orígenes del periodismo. Academia-club-partido-prensa periódica: la ilustración y la conformación del espacio público de opinión burguesa.

Tema 4

Comunicación en la Revolución industrial

Revolución industrial: bases conceptuales y materiales. Industria, economía y revolución energética. El papel de los transportes, vías de comunicación. Progresos técnicos en el mundo de la comunicación. La abolición de la distancia: el telégrafo, el teléfono, los servicios postales. Despegue de la prensa: prensa *seria* y prensa popular. Creación de las agencias de prensa. Fotografía y precedentes de la imagen en movimiento.

Tema 5

Medios de comunicación de masas

La emergencia del cine y la radio. La movilización de la prensa en la I Guerra Mundial. Sistemas públicos y privados de gestión de los nuevos medios de masas. El despegue interrumpido de la televisión. La prensa escrita frente a nuevos retos. El fenómeno de los magazines ilustrados. Las dos edades del cine: cine mudo y cine sonoro. Los noticiarios cinematográficos. Publicidad y propaganda: usos y explotación de los medios en los estados totalitarios y en las democracias. Movilización de los medios en la II Guerra Mundial: ¿por qué luchamos? Explosión de la televisión. Cine y radio frente a la competencia de la televisión.

Tema 6

Revolución digital y sociedad del conocimiento

La industria de la comunicación y las llamadas empresas tecnológicas como factor de desarrollo y crisis; victoria del audiovisual sobre lo impreso y la cultura del libro; omnipresencia de la comunicación y globalización de la sociedad de la información; informatización y nuevas tecnologías en el ocio y el trabajo. Reflexiones sobre la nueva aldea global (realidad y mitificación de la metáfora): inmediatez comunicativa (de Internet a los reality shows), nuevo analfabetismo tecnológico y brecha digital: la explosión del acceso a la información y la producción (del mp3 al Dvd)...

7.- Metodologia docent i activitats formatives

La metodologia docent consistirà en activitats dirigides presencials, activitats supervisades i treball dirigit i autònom.

L'aprenentatge estarà basat en la resolució de casos pràctics i l'estudi de cas. Es fomentarà el treball col·laboratiu i la capacitat d'anàlisi crítica i de reflexió.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Exposicions professorat	27 hores	Assolir els coneixements teòrics i bàsics de l'assignatura
Seminaris	21 hores	Aplicar els coneixements en casos pràctics i resoldre problemes

Supervisades

Treballs individuals o en equip	30 hores	Treballar en grup
Lectures orientades	120 hores	Capacitat d'autoaprenentatge
Tutories	1 hora	

Autònomes

Estudi Personal	11	Assolir un nivell bàsic d'autoaprenentatge
Cerca d'informació	5	
Lectures	5	

8.- Avaluació

E-A Dirigit:

Treballs pràctics supervisats i dirigits: 60% nota

Examen: 30 % nota

Participació a classe i autoavaluació justificada: 10% nota.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

1 examen	3	
6 treballs pràctis	51	
Participació i autoavaluació	1	

9- Bibliografia i enllaços web

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA:

CROWLEY, David; HEYER, Paul (ed.), *La comunicació en la història (tecnologia, cultura, societat)*, Bosch comunicació, Barcelona, 1997.

WILLIAMS, Raymond (ed.), *Història de la comunicació, Vol. I: Del llenguatge a la escritura.*

Vol. II: De la imprenta a nuestros días, Bosch comunicació, Barcelona, 1992.

BORDERIA ORTIZ, Enric et altri, *Historia de la comunicació social*, editorial Síntesis, Madrid, 1996.

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA:

BENÉVOLO, Leonardo, *La ciudad europea*, Crítica, barcelona, 1992.

CHALIAND, Gérard, RAGEAU, Jean-Pierre, *Atlas de los imperios (de Babilonia a la Rusia Soviética)*, Paidós, Barcelona, 2001.

CHARTIER, Roger, *Historia de la lectura*, Taurus, Madrid, 2001.

CHAVAILLON, Jean, *La edad de oro de la humanidad. Crónicas del paleolítico*, Península, Barclona, 1998.

DAVIS, Flora, *La comunicación no verbal*, alianza editorial, Madrid, 1997.

FERRAROTTI, Franco, *La historia y lo cotidiano*, Península, Barcelona, 1991.

FREUND, Gisèle, *La fotografía como documento social*, Gustavo Gili, barcelona, 1993.

GELLNER, Ernest, *El arado, la espada y el libro. La estructura de la historia humana*, Península, Barcelona, 1994.

HABERMAS, Jünger, *Más allá del estado nacional*, Trotta, Madrid, 1997.

MANGUEL, Alberto, *Una historia de la lectura*, Alianza Editorial, Madrid, 1998.

MORENO, Amparo, *La mirada informativa*, Bosch, Barcelona, 1998.

10.- Programació de l'assignatura

GRUP/S: ____

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

ACTIVITATS D'APRENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE
22 de setembre	Motivació Inicial Oral gestual	Aula Magna	Lliurament d'un dossier després de cadascuna de les classes teòriques i d'una guia de treballs per a les classes pràctiques.	
29 de setembre	Seminari 1	4 aules petites		
6 d'octubre	Esriptura	Aula Magna		
13 d'octubre	Impremta	Aula Magna		
20 d'octubre	Seminari 2	4 aules petites		
27 d'octubre	Revolució Industrial I	Aula Magna		

3 de novembre	Revolució Industrial II	Aula Magna
10 de novembre	Seminari 3	4 aules petites
17 de novembre	Mitjans de comunicació de masses I	Aula Magna
24 de novembre	Mitjans de comunicació de masses II	Aula Magna
1 de desembre	Seminari 4	4 aules petites
15 de desembre	Revolució Digital	Aula Magna
12 de gener	Seminari 5	4 aules petites
19 de gener	9-12h	Seminari 6
26 de gener	9-12h	Avaluació
4 de febrer	9-12h	Balanç de l'assignatura

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE